

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Lahja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtak meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan pozrej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 3. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 3. — Namaniła se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 6.

V Ljubljani, 19. marcija 1896.

Letnik IX.

Kam smo prišli?

Pri nas na Slovenskem se godí tako čudne stvari, da bi prav zelo potrebovali nove luči, da bi našim liberalnim mogočnejšem malo pogledali v glavo, čo še njih možgani tako leže, kakor so jih s seboj na svet prinesli. Kajti kozolci, katere ti možje prebračajo, nas nehoté silijo misliti, da v njih glavah ni vse v redu.

Le poslušajte! Tega se gotovo še prav dobro spominjate, da so nad vse narodni slovenski mestni očetje lani volili odpadnika barona Švegeljna za častnega meščana ljubljanskega; tudi to je še bržkone v spominu vseh, da so se liberalci pri zadnjih volitvah zavezali z Nemci in so vsi liberalni Nemci volili v Ljubljani liberalna kandidata in ravno tako v Trebnjem, kjer so liberalci oddali svoje glasove nemškemu baronu Bergu. Ali krono vsemu temu početju pa si je spletla »narodna« stranka 3. marcija letošnjega leta. Tedaj je namreč deželni odbor imel voliti dva odposlanca v najvišjo šolsko gosposko na Kranjskem, v deželni šolski svet. In glejte, liberalni deželni odborniki so volili Murnika, tistega, ki pravi, da se ni treba pri deželnem proračunu ozirati na slabo letino, in pa liberalnega Nemca dr. Šaferja. Kdo pa je ta mož?

Ta mož je še iz tistih starih časov, ko so se naši stareji možje pri volitvah borili za to, da bi jim na domači zemlji sledili domači sinovi, ne pa tujci, ki so naši narodnosti in naši veri nasprotni. Med najhujše nasprotnike slovenstva smemo po pravici šteti dr. Šaferja, ki se vedno, od onih dnij pa do danes skozi 25 let bori le za to, da bi nam zopet vladali v deželi liberalni Nemci. — Glavar nemške stranke baron Švegelj in pa glavar liberalne slovenske stranke dr. Tavčar sta bržkone tako-le naredila pogodbo. Švegelj je dejal: »Jaz namignem naši nemški stranki, da voli Vas, dr. Tavčar, v deželni odbor; vi in Murnik pa oddajta Šaferju svoje glasove, da pride v deželni šolski svet, bo pa za oboje prav.« In res, ponosni dr. Tavčar je uklonil svoj

vrat pred »milostljivim« baronom Švegelnom in je naredil, kar se mu je ukazalo, ker na tak način katoliški-narodni stranki priloži zaušnico, sam pa zleze na stol deželnega odbornika.

Ne, nam ne priloži zaušnice, ampak svoji stranki. Gotovo bi bilo za nas bolje, da bi sedel na dr. Šaferjevem mestu kak odličen mož naše stranke, a sramota ni to za nas, ker z nepoštenimi sredstvi se vsaka, še tako dobra stvar, vsaj za nekaj časa zadržuje. Toda, da »narodna« stranka tako sne svojo besedo, da se bo borila vedno le za narod, to je tako grdo, da nimamo druge besede, kakor da rečemo, rajni slovenski prvaki kakor Bleiweis in drugi zlata vredni možje bi se gotovo v grobu obrnili, če bi vedeli, kako dela stranka, ki hoče biti narodna. Se možje, navadni priprosti kmečki možje se hudejejo nad drugim, ki dano možko besedo prelomi, in ga zaničujejo, da ga mora biti sram svoje nemožnosti. Pa mislite, da jih je res kaj sram tega? Kaj še, tako malo jih je sram ko psa strah, nasprotno, pred ljudmi se skušajo omiti in celo nam podtikajo vso svojo neznačajnost ter zavijajo in lažejo, da je kar grdo.

Prva laž je ta le: Liberalci trdijo, da so prevzv. gospod knezoškof ponujali Nemcem pred volitvami spravo in zvezo, da le vržejo narodno stranko. Mi pa odgovarjamo: to je čisto do cela zlagano, ampak kar je resnice na tem je, to-le: Nemški liberalci sami so ponujali naši stranki zvezo in obljubili pomoč ob volitvah; toda naša stranka je to odbila in zato so šli Nemci k liberalni stranki in so se pobratili. To je gola resnica, vse drugo je zlagano in pridejano. Ampak sami so tako storili, kakor se je pokazalo pri volitvah.

Druga laž: Liberalci trdijo, da so prevzv. gospod knezoškof imenovali po svojem prihodu v Ljubljano v deželni šolski svet dva duhovnika, med njima enega nemškutarja. Odgovarjamo: To sta ravno tista dva duhovnika, ki ju je rajni škof imenoval, in zoper katerega »Naroda« nima nikdar očitati, ampak ga celo hvali.

Tretja laž: Če ne bi bili liberalci glasovali za 6000 gl. za nemško gledališče, tudi slovensko gledališče ne bilo nič dobilo. Naravnost iz trte zvito, saj je naša stranka posebno delala na to, da dobi slovensko gledališče določeno podporo.

Četrta in največja laž pa je tale: Liberalci pravijo, da je nemška stranka drugačna kot pred 20 leti in da se lahko z njo shaja. Treba je pa tudi nasproti Nemcem biti pravičnim. Odgovarjamo: Volk ostane volk, le obleče se v ovčjo kožo, da potem jagnje sne; liberalni Nemci pa so bili, bodo in ostanejo krivični nam Slovencem, kdor se jih drzne braniti, je sam izdajica naroda. Le čakajte, vi narodovci, kmalu pride veliki četrtek, ko se je Judež obesil in takrat je vaš drugi god, prvi pa je bil pustni torek zaradi vaše neumnosti; kajti vi pravite: Do Nemcev moramo biti pravični; gotovo, a le v toliko, kolikor je prav. 30.000 Nemcev ima na Kranjskem primeroma več poslancev in odbornikov ko pa vsi drugi Slovenci; je-li to prav? Ko smo se pa mi potegovali predlanskim za slovensko-nemške napise in smo dejali, dajmo tudi tistim par tisoč Nemcem to, kar jim gre, da tudi oni v drugih krajih dajo nam Slovencem kar nam gre, tedaj je liberalna stranka nas imenovala »nemškutarje«; a danes, ko pa sami tedanji vneti Slovenci branijo liberalne Nemce, je pa vse prav, zato ker vi liberalci tako hočete, kaj ne? Za vas naj bo prav, za nas ne; ali ste bebasti! Dragi bralci Domoljubovi! Prišli so res čudni časi. Vse, kar je bilo Slovencem nekdanj sveto, danes teptajo z nogo in mečejo v blato. Res, sedaj je tudi narodnost v nevarnosti, ko se Slovenci, navzeti liberalnega duha, zavezujejo z liberalnimi Nemci, da kopljejo jamo lastnemu narodu. — Mi pa se krepko oklenimo naše zastave, zastave katoliško-narodne stranke, zastave pravičnosti. Stalo bo sicer truda, ker proti lažem se boriti je najhuje, a upamo, da zmaga pravična narodna stvar. Vi veste sedaj, kaj in kako delajo liberalni Slovenci, tisti, kateri prisegajo na »Narod« in »Rodoljuba«, za narod in zdaj volite: Ali z nami z vero za narod, ali z liberalci brez vere za denar in narodov pogin. Ali hočete, da res tekom 100 let pridemo Slovenci ob vse pravice, kar se bo gotovo zgodilo, če hodimo za liberalci? Prepričani smo, da vendar večina naroda misli drugače ko nekateri ošabni mogočenci. In to nas tolaži!

Kaj je novega po svetu?

Gotovo ste se zadnjič razveselili, ko ste slišali, da so v dveh razredih na Dunaju zmagali pri občinskih volitvah nasprotniki judov in liberalcev. In dejali ste, da bi tudi pri nas tako bilo! Le potolažite se, naši slovenski liberalci in njih »srčki« Nemci niso se zadnjih vrat za seboj zaprli, ampak precej vrat je še odprtih, skozi katere jim prej ali slej vendar le pokažemo pot. — Toda na Dunaju so občinski hlev precej skidali, kajti tudi v I. razredu se je liberalcem in židom prav slabo godilo, ker so njih nasprotniki pridobili 4 glasove,

tako da imajo zdaj kristjani 96 glasov, liberalci pa le 42. Miljone so potrošili židovski liberalci, a vse ni nič izdalo, volili so možje po prepričanju in ne za »purmane in golaže«, kakor že veste kje. Badenijeva vlada je z vsemi kolmi skušala podpreti klop, na kateri so liberalci sedeli v občinskem zboru in gospodovali na Dunaju, a polomila se je le in le nekaj možičkov iz starih liberalnih časov je ostalo na pol podrti klopi. Dunajčanje so zelo veseli svoje zmage, in mi jim to prav iz srca privoščimo. — Bolj kisló pa se drži g. grof Badeni, kateri ima v tem oziru strašno smolo. Ko je prvokrat tako dognal, da Lueger ni bil potrjen za župana, je mislil, zdaj bo pa že slo po moji volji. Pa nove volitve so pokazale mogočnemu grofu, da se je precej urezal, ko je mislil, da se dajo proti-liberalci ustrahovati kot pes, če zaceptaš nad njim. Skoraj gotovo bo zdaj zopet voljen Lueger in potem stoji Badeni pred brezdomom. Če priporoči Luegerja cesarju v potrjenje, se zameri židovskemu liberalcem in potem se mu je ministerski stol omajal, če ga pa ne priporoči, potem se zameri proti-liberalcem, ki pa ne bodo niti za las odnehali, in na vsak način, naj naredi tako ali tako, Badeni bo šel z drugimi ministri v pokoj. — Le to Badenija tolaži, da bo njegova volilna predloga popolnoma nespremenjena vsprejeta, toraj da bomo mi na Kranjskem na popolnoma nov način volili le jednega poslanca. Te krivice nam naši poslanci niso mogli odvrniti, ker so bili drugi zoper to. Druzega posebno zanimivega in novega ne vemo z Dunaja nič, ampak mudi se nam silno na Lasko in v Afriko. Sicer je dolga pot to, a mi z našim duhom kar skočimo tja in kaj vidimo?

Italijani so toliko časa stikali in iskali, da so dobili. Kakor morebiti že veste, je Krispi prejšnjega generala Baratjeri-ja poklical nazaj, čes, da se prepočasi obrača in nikamor ne pride. Zato je poslal generala Baldiserija, ki je bil svoj čas častnik v avstrijski vojski in je tudi precej časa stanoval v Ljubljani in na Grmu pri Novem mestu. Baratjeri ju pa se je to pokadilo in hotel je pokazati, da novega generala ni bilo prav nič treba, ker zna tudi on več ko hruške peči. Zato se je spustil dné 1. marca pri Adovi v boj z Abesinci. A bil je popolnoma pobit, padlo in ranjenih je bilo nad 12.000 mož, 2000 mož in več generalov vjetih, zgubil je vse topove, konje in tovarno živino, in tisti dan je moral bežati s svojo vojsko tako daleč, kakor bi dejal od Ljubljane pa do Radoljice. In glejte prst božji! To je bil ravno isti general, ki je pred 25. leti vzel svetemu Očetu Rim, in ravno s tistimi topovi in puškami so bili Italijani tepeni, katere so vzeli papeževim vojakom in ki so potem bile prišle Abesincem v roke. Tako Bog spominja Lahe na 25letnico osvojitve Rima, za katero so lani tako noreli. Lahi in Francozi imajo ta-le pregovor: »Kdor je od papeža (t. j. kdor se pregreši nad njim,) ta umrje.« In res, Italija je ob kraju groba. Zakopana čez glavo v dolgovih, polna le beračev in revežev, polna ljudij, ki gledajo le na to, da si zlahka služijo kruh, in če treba, tudi z goljušijo, ljudij, ki niso vajeni mraza ni vročine (kajti v Abesiniji je čudno podnebje;

v znožju gorā silno vroče, na visokih planinah pa precej mraz), ta Italija se vojskuje z ljudmi, ki ji niso nič zalega storili, le zato, da bi dobila kos dežele in malo vojaške slave, le zato potroši — za brezmiselno vojsko vsak dan pol milijona gld! Razumljivo je, da je na Laškem vse pobito, in da mnogi ljudje, ki nimajo prav nič vesti, uhajajo sedaj čez mejo, da se odtegnejo tako vojaški sukni. Kajti kralj kliče na vojsko, ker, komaj je novi general prišel v Afriko, takoj je zahteval nove vojaške pomoči in poslali mu bodo 25.000 vojakov. Pa še reci kdo, da ni Bog Lahov naravnost kaznoval po njih početju. Kajti laški vojaki, ki so se tedne in tedne urili s puško na rami, morajo bežati pred Abesinci, ki so še tako rekoč pol divji. In pa še to, da so Lahi tako zaslepljeni, da iz gole dobičkarije prelivajo kri svojih sinov. — No, pa ta nesrečna vojska ima še dve drugi posledici. Prva je ta, da je znani goljuf Krispi odstopil od ministerstva. Moz, ki mu nobene njegovih goljufij niso mogli dokazati in ki je mislil, da bo še kot minister sodnjemu dnevu kašo pihal, se je moral silnemu pritisku vdati in šel je. Zdaj je silno zbolel. Pravijo, da bodo njega in njegove tovariše in generala Baratjeri-ja postavili pred sodišče. Mogoče. Vsaj ljudstvo je silno razkačeno na Krispija, ki je tako zavozil državni voz, da sedaj drvi naravnost v prepad. Novi ministerski predsednik je Rudini in tudi druge ministre je pomlad vzela ter so prišli na njih mesto novi. Kakšni da so, ne vemo, a pokazala bo prihodnost. Drugo pa je to-le: Kakor je znano, so se pred par leti zavezale Avstrija, Nemčija in Italija v trozvezo. Toda kaj bočeta zdaj Nemčija in Avstrija z oslabiljeno Italijo, od katere utegneta le škodo imeti a koristi prav nobene. Ta zveza se bo skoro gotovo razdrila in zato se bo precej zopet spremenilo politično vreme. Toliko za zdaj o Lahih, katerim le samo to želimo, da bi se vendar le spametovali in pustili Abesince pri miru ter raji doma lepo pospravili.

Tudi *Spanci* na Kubi so v podobnem položaju ko Lahi, da namreč mnogo denarja izmečljejo za vojsko, katera bi se dala z lepa poravnati. Zdaj pa je popolnoma očito, da Kubancem pomagajo zvezne države severne Amerike, ki so naravnost izreklo, da hočejo Kubo vzeti v varstvo. Seveda Španci godrnajo, ker ne marajo, da bi se jim kdo vmešaval v njih stvari in prete tudi z vojsko, do katere pa le znabiti ne pride, ker tudi Španija je precej ubožala. Sedanji general je pa precej grozovit mož in ravno zato se nočejo Kubanci podati. Na kapljico medu se več muh vjame, ko na liter jesiha.

Rusija je poslala v Abesinijo oddelek društva rudečega križa, ki ima namen bolnim in ranjenim vojakom streči na bojišču. To se pravi, Rusija pomaga Abesincem zoper Lahe. Tudi na Koreji, kjer je bila lani vojska med Japonci in Kitajci, vmešavajo se Rusi. Povsod Rusi: na Balkanu, na Koreji, v Afriki. Kaj bo to? Upamo, da nič hudega, ker Anglež ravno tako dela in pri tem večkrat Rusiji prestriže pota. Na las so si države podobne: doma ne gledajo dosti, kako se gospodari, pač pa hočejo zunaj si osvojiti cele dežele. Tako na primer je moral v Rusiji general Rostande

ukazati, naj častniki z vojaki bolj človeško ravnaajo kakor do sedaj. Seveda Rusija to zakriva in se huduje nad generalom, ker je pokazal skrivne, boleče rane.

Če omenimo še, da na *Turškem* še vedno ni miru in da še zmeraj kristjane preganjajo in more, in da druge »krščanske« vlade to mirno gledajo, potem smo smo že povedali, kar se je v zadnjih 14. dneh važnega zgodilo po svetu. Splošno rečeno, jedna država skuša drugo pripraviti ob veljavo in povsodi manjka krščanske ljubezni, katera mora tudi v politiki veljati.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. (Občni zbor kat. pol. društva v Vipavi.) Prvo postno nedeljo imelo je politično društvo vipavsko svoj letni občni zbor. V prostorih g. Perhovca v Trgu se je zbralo do 40 društvenikov. Gotovo bi jih prišlo mnogo več, da ni bila tako silna burja, da se nekateri niti z vozi niso upali od doma. — Društveni predsednik, g. dekan Erjavec, pozdravi pričujoče ude z običajnim krščanskim pozdravom ter da besedo tajniku, g. župniku Arkotu, da poroča o društvenem delovanju v minulem letu. Iz poročila posnamemo kratko to-le: Društvo je štelu 232 udov. Odbor je imel vsega skupaj 5 sej, pri katerih se je razgovarjalo o raznih dnevnih vprašanjih in vipavskih gospodarskih zadevah. Odposlali sta se dve prošnji, podpisani od vseh vipavskih župan-
stev, da se gradi vipavska železnica; odposlala se je jedna na državni zbor, ki je bila tudi v državnem zboru prebrana in sprejeta v stenografski zapisnik — druga na vojno ministerstvo. Kakor nam je v teku zborovanja g. poslanec Lavrenčič pojasnil, svetli se upanje, da vendar dobimo tolikanj potrebne in zaželjeno železnico. V odborovih sejah razgovarjalo se je tudi o pomanjkljivosti domovinske postave, ki nalaga kmečkim občinam velika bremena. Odbor je odposlal prošnjo na državni zbor, opisujoč slabe posledice sedanjega domovinskega zakona, z izraženo željo, da se v novi postavi ozirajo na kmečke potrebe, vzlasti, da se to spremeni, da ne bodo ljudje, ki so prebili celo življenje v mestih, na starost rojstnim občinam prihajali na rame. V postu lanskega leta vršil se je v Tigu shod, katerega so se udeležili posebno društveni poverjeniki, in pri katerem se je pojasnil zborovalcem pomen prihodnjih deželno-zborskih volitev in važnost in — namen katoliško-političnega društva. Reklo se je: Vsak kristjan ima dolžnost — vestno dolžnost — za tacega poslanca delati in tacega poslanca voliti, ki se bo zavedal dolžnosti do sv. Cerkve. Slab otrok je tisti, ki svojo mater ne ljubi, in kristjan dober ni, kdor Cerkve ne spoštuje. Cerkev pa nam govori po cerkvenih predstojnikih. — Društvo je priredilo 2 javna shoda, jednega dne 15. septembra v Vipavi, in jednega 27. oktobra v Šent-Vidu. Na prvem shodu govorilo se je o političnem položaju — govornik dr. Ign. Zitnik. Opozarjalo se je ob enem občinstvo na posojilnice, v prvi vrsti na posojilnico na Slapu. —

Velika potreba za vipavsko dolino, vzlasti v poletnem času, je dvojna poštna zveza s Postojno. O tem se je društveni odbor posvetoval, opustivši pa nadaljne korake, ko je izvedel, da je vse stvar v pravem toku. Zeleti je res tudi z ozirom na sadno kupčijo, da se eno pošto dobimo. — Velikemu delu vipavskih prebivalcev vzlasti Tržanom dela preglavico voda Vipavčica, ki preplavlja hiše in polje. Da bi se tolikrat obetovano vravnanje vipavskih vodč ne pozabilo, in zavleklo, je poslal odbor za letošnje zasedanje prošnjo na deželni zbor, da se to delo po možnosti pospešuje. G. poslanec Lavrenčič poročal je na-to, kakov uspeh je ta prošnja imela. Poslanec opozarja, da je to vprašanje zelo težavno, še posebno pri sedanjih razmerah, ker je dežela vsled potresa silno hudo prizadeta. Tudi bi morali gospodarji sami po sedanjih proračunih od 70 — 100.000 prispevati. V teku zborovanja oglašali so se razni skupščinarji: Gg. župnik Skvarča, kapelan Rajčević (o obrtni noveli) Uršič. Zanimanje je zbudil nasvet trgovca Bratovža, da naj dela odbor na to, da se preloži mitnica pri Gradišči, na staro mesto, ker je sedaj Gradiščanom zelo na škodo, ker morajo mitnino plačati, da se le na cesarsko cesto prikažejo; ravno tako naj bi se premestila mitnica na Colu. — Pri volitvi novega odbora je bil večinoma stari odbor potrjen; le g. Ivan Malik, župan na Slapu, je na novo vstopil v odbor. — Proti sklepu je eden govornikov povdarjal, kako potrebno je, da se katoliška načela razširjajo med ljudstvom. Cerkveni nasprotniki delajo z vso silo. Ako se ne gremo — pademo! Bog mora v politiko! — Nadejamo se, da je letošnji občni zbor prepričal zborovalce, da se po svoji moči društvo trudi za pravi blagor vipavske doline. Zato, Vipavci, oklenite se katoliško-političnega društva! — Na ljubljanskem močvirju so dobili l. 1895 24,405.000 kosov sote. — V Rovtah nad Logatcem so 2. marca otvorili raiffeisenovo posojilnico. — Mlekarsko zadrugo bodo ustanovili posestniki v Košani na Notranjskem. — V Ribnici začetkom t. m. hudo razsajajo koze. Šola je zaprta. Zbolele so večinoma ženske brez ozira na starost. — Doktor sv. pisma je 5. marca na visoki soli v Inomestu postal Gregor Pečjak, duhoven ljubljanske škofije. — V Škofji Loki umrla c. kr. stotnik g. Fr. Kermel je zapustil 1000 gld. za loške ubožce. Resilno talijo je dobil Fr. Perpar iz Pokojnice, ker je iz vode rešil 9. letno učenko Marijo Kikelj. V Orehku pri Postojni je 5. t. m. umrla občespoštovana gospa Neža Nollj-jeva. Bila je daleč na okolu znana kot pobožna in dobrotljiva gospodinja. N. v m. p. — Za železnico Ljubljana-Vrhnika bo Kranjska hranilnica prevzela za 14.900 gld. delnic. — Na ljubljanski mesečni sejm so prignali 1603 konje in vole, 342 krav in 61 telet. Kupčija sploh srednja, boljša z volmi. — Č. g. ekspozit Francišek Kušar je začasno nastavljen kot župni upravitelj pri sv. Vidu nad Cerknico. — Začasni odpust je dobil č. g. Ivan Pristov, kapelan v Črnomlju. — Č. g. Ivan Dolinar, kapelan v St. Petru pri Novem mestu, je prestavljen kot kapelan v Črnomelj, č. g. Jakob Pokorn pa kot kapelan v Stari Trg pri Poljanah. — V nedeljo

15. t. m. so v Dobropoljah na Dolenjskem imeli ustanovni shod kmetijske zadruge. Bog daj obilo blagoslova. — Posojilnica v Horjulu je imela v prvem letu obstanka 149 gld. čistega dobička. Trgovinski minister je potrdil izvolitev g. Ivana Perdana predsednikom in A. Kleina podpredsednikom ljubljanske trgovinske in obrtne zbornice. — Gospa Amalija Pevic je darovala 2000 gld., da se prenove božji grob in križev pot v Dednem dolu pri Višnji gori. — Na Bledu so izvolili načelnikom gasilnega društva g. And. Vrhunca. — Glasbena Matica priredi 23. in 25. marca na Dunaju dva koncerta v zahvalo, ker so Dunajčani toliko darovali kranjskim potresencem. Državnih cest je v naši kronovini 500 34 km. okrajnih 2348 76 km. in občinskih 2660 82 km. V preteklem letu so se državne ceste podaljšale za 6 685 km., opustilo se jih je pa 5 622. V kranjskem okraju so se okrajne ceste l. 1895 podaljšale za 3 94 km.

Koroško. V St. Pavlu v labudski dolini bodo benediktinci svojo gimnazijo razširili v višjo z 8 razredi. — Dva otroka sta zgorela dne 23. februarja v St. Jakobu ob Krki na Koroškem. Mati je pustila fanta, stara po 6 $\frac{1}{4}$ in 3 $\frac{1}{2}$ let, sama doma. Igrala sta brčkone s klinčki in užgala na samoti stoječo bajto. Predno so zapazili ogenj, zgorela sta obadva. — Beljaške »K. N.« in »Fr. St.« pišejo, da pride za vodjo celovske pripravnice neki slovenski katehet, rodom Kranjc, in da je učna uprava odklonila predlog dež. šolskega sveta. Koliko je na tem istine, bomo videli. Za beljaško gimnazijo je služba profesorja vnovič razpisana. Sedaj se v razpisu zahteva tudi znanje slovenščine kot postranskega predmeta. — Dež. razstava v Celovcu ne bode l. 1898. Odložili so jo na poznejši čas, ker bi v imenovanem letu zbog mnogih drugih razstav bila brčkone slabo obiskana. — Novo pošto otvorijo dne 16. t. m. v Frezah. V Beljaku se je zadušil 52-letni M. Švinger, ko je z ogljem kuril peč. — Pri Gustajnu je v Meži utonil nek delavec. Dasi so bili njegovi tovariši blizu, ga niso več mogli rešiti. — Plaz je zasula v kanalski dolini posestnika J. Esterla in nekega delavca. — Misijon so imeli od 1. do 9. t. m. v Bistrici ob Dravi, od 1. do 5. marca pa v St. Lenartu v labudski dolini. Na prvem kraju so ga vodili redemptoristi, na drugem jezuitje. — Prezentovan je č. g. Ivan Drunecky, provizor v Medgorjah, na župnijo Pečnica, in č. g. Al. Vana, provizor v Svinici, na župnijo Weitenfels. — Nevarno poškodoval se je znani iskreni rodoljub, vč. g. Štefan Bayer, župnik v Pokrčah. Ko je hotel iti v cerkev k sv. maši, padel je tako nesrečno, da si je zlomil rebro. — Umrl je dne 2. t. m. č. g. Jožef Pikel, kaplan v St. Jakobu v Rožu. Bolehal je dolgo časa, iskal zdravja tudi pri Kneipu, zal zastonj. — Na župnijo v Selah je prezentovan č. g. Fr. Rup. — Č. g. kaplan V. Tešar je premescen iz Volsberga v Požarnico.

Primorsko. Na Reki bodo v kratkem pričeli velika dela na pristanišču, ki se bodo nadaljevala skozi 3 leta ter stala 4 milijone gld. — Deželni odbor goriški je imenoval deželnim računarjem g. Ivan Kranjca. Č. g. Janez Kolavčič, župnik v Solkanu, je nevarno zbolel. Priporočila se v molitev. — Vinko Faganel, župan v Mirnu, je umrl

9. t. m. Pokojnik je bil dobrotnik slovenskega alojzije-
višča v Gorici. N. v m. p. — Ponesrečil se je na želez-
nici 44 letni F. Umek iz Divače, ko je šel 26. febr. v
najhujši burji domu. Povožil ga je železniški stroj, vendar
pa ni nevarnosti za življenje. — Ubil se je v Soči
52 letni Andrej Komuc. V renški občini so zgorele
stiri hiše, tri zavarovane, jedna nezavarovana. — V
Črničah sta se igrala dva otroka z slamoreznico. Jeden
je spravljaj z roko seno pod ostrino, drugi pa je prav
v istem hipu kolo zavrtel. Rezilo mu je roko odrezalo
za pestjo tako, da se je le nekoliko še za kožo in spodnjo
kito držala. Nekateri zdravniki so hoteli, naj se mu roka
odreže, vendar se je poskušalo, ali se mu zaraste. Treba
je pač kolo pri slamoreznicah privezati ali pritrditi. —
Vlada si je izgovorila od konzorcija za vrhniško želez-
nico, da se kolodvor tako zgradi, da se bo železnica
najbolje gradila dalje proti Gorici. Vojaški krogi baje
posebno žele, da se vrhniška železnica podaljša proti
Gorici. Konzorcij za vrhniško železnico je že prosil za
dovoljenje za merjenje železnice do Ajdovščine. S to
železnico se skrajša pot iz Ljubljane do Gorice za kacic
60 kilometrov. Precej upanja je, da se bode gradila ta
železnica. — Lahé se tresejo pred Menelikom, zato beže
iz domovine, ker jih kralj kliče v Abesinijo. Listi poro-
čajo, da je v naše Primorje čez mejo pribežalo več sto
laskih korenjakov, kateri rajše beže k nam, nego pred
Afrikanci.

Listek.

Krvavo preganjanje Armencev.

(Poročilo misijonarjev.)

Na Turskem gre vse narobe. Kristijan tam ne
dobi pravice, ker mu turške gosposke včasih nočejo,
včasih pa ne morejo pomagati, ker nimajo dosti moči
in veljave.

Pod turskim cesarjem namreč ne žive le Turki
ampak tudi več drugih narodov. Med tem so tudi Ar-
menci, pošteni in delavni ljudje krščanske vere. Te so
Turki že dolgo časa sem zatirali. Armenci so to veči-
noma mirno potrpeali, in se tolazili z nado, da se bo
obrnilo na boljše. Toda sovraštvo Turkov je postajalo
vedno večje in nazadnje so začeli z mečem v roci pre-
ganjati uboge Armence in jim požigati njih vasi. Kako
se je vse to zgodilo, dozdej nismo natanko zvedeli, ker
so hoteli Turki vse utajiti.

V zadnjem času so pa popisali misijonarji, ki v
onih krajih delujejo, to preganjanje prav natanko in po
njih pisnih smo tudi mi sestavili naslednje poročilo.

Ze leta 1894 so začeli Turki po nekaterih krajih
moriti Armence. Toda evropski vladarji so se poteg-
nili pri turskem sultanu (tako se imenuje turski cesar)
za uboge Armence, in ta je obljubil, da jih bo branil
in jim olajšal njih stanje. Na to je bil nekaj časa mir,
to se pravi, Turki niso ravno morili Armencev, pač pa
so jih še zmeraj zatirali, da je bilo groza.

Zdaj je hotelo nekaj Armencev, bilo jih je okoli
400, meseca septembra lanskega leta pokazati v Cari-
gradu, kjer prebiva turski cesar, očitno svojo žalost in
nezadovoljnost. Turke je to jezilo in so planili na nje
z orožjem v roci. Armenci se pa niso dali meniti nič
tebi nič pobiti in so se postavili v bran. Na to se je
začel po mestu boj, kateri je trajal več dni. Turki so
napadali tudi popolnoma mirne ljudi in jih mesarili in
pobijali.

Le s težavo se je posrečilo turskemu sultanu, da
je napravil mir v svojem glavnem mestu.

Malo dni po teh dogodkih se je začelo mesarjenje
v vasi Akisar, kjer je prebivalo okoli 150 armenskih
družin. Ker je bil tisti dan ravno semenj, je prišlo tudi
iz sosednjih krajev dosti ljudi v vas. Tu planejo na do-
ločeno znamenje Turki na neoborožene in nič hudega
sluteče kristijane, jih brez usmiljenja pobijejo in zme-
čejo njih trupla v vodnjake in v mimo tekočo reko,
da bi jih gosposka ne zapazila. Še le proti večeru
je prišel iz bližnjega mesta turski poveljnik in zapo-
vedal mir.

Dne 4. oktobra se je začelo grozno klanje v Tra-
pecuntu, glavnem mestu neke turške pokrajine ob Čr-
nem morji. Najprvo se je zaslislalo po mestu trobentanjo,
kar je bilo določeno znamenje. Zdaj napadejo turški
razbojniki od vseh strani kristijane in jih more in mu-
čijo cele 4 dni. Toda to še ni bilo dovolj. Siloma vde-
rejo tudi v hiše armenskih trgovcev, poberejo vse blago
po skladiščih in prodajalnicah in razbijejo omare, v ka-
terih je bil shranjen denar; gospodarje pomore z vsemi
pomočniki vred.

Še celo praznih hiš niso pustili pri miru, ampak
jih požgali in razdejali, tako da so bili oni reveži brez
strehe, katerim se je posrečilo ubežati groznemu klanju.
Da bi se ne zmotili, so že popred vsako armensko hišo
s posebnim znamenjem zaznamovali. Niso si namreč
upali napasti hiše tujcev, ker so vedeli, da bi jim sto-
pili potem tuji vladarji na prste.

Pri vsaki zaznamovani hiši so najprej z meči, se-
kirami in bajoneti razbili vrata. Na to so vdrl v hišo;
grozovitosti, katere so tukaj počeli z ubogimi trpin, ne
moremo in ne smemo popisati. Neki nemški popotnik,
kateri je nekaj dni potem šel skozi mesto, pravi, da je
videl po vseh cestah in trgih široke mlake krvi. Kakor
še zmeraj dozdej, tako se je tudi tukaj pokazalo, da
so najboljši prijatelji revežev in trpinov katoliški duhov-
niki in redovniki.

Več sto preganjanih Armencev je namreč dobilo
v onih nevarnih dneh varno zavetje pri kapucinih, ki
so stanovali v mestu, in pri solskih bratih. Pri zadnjih
je nasadil pogumni brat Jožef na streho francosko za-
stavo in vzel pod njeno varstvo okoli 1500 nesrečnežev.
V samostanu je seveda nastala velikanska gaječa, vendar
so obdržali bratje reveže toliko časa pri sebi, da se je
vrnil mir v razburjeno mesto. Neki armenski duhovnik
se je skrtil v klet in je ostal tu šest ur, akoravno bi se
bil skoraj zadušil. Truplo bogatega trgovca so našli v
drobne kosce sesekano. Vseh pomorjenih je bilo naj-

manj 800—900. Še le četrty dan je posegla gosposka vmes in ukazala najhujše razbojnike zapreti in postreliti. Toda kaj je to potem, ko je nedolžna kri že prelita. Tej prvi nesreči je sledila druga, namreč lakota in bolezen. 500 katoliških družin je sedaj brez kruha in brez pravega stanovanja. Bog se jih usmili!

Še hujše kot tukaj se je godilo v Erzerumu, glavnem mestu Armenskega. Dne 30. oktobra se je zaslislalo ravno opoludne zgovorjeno znamenje, in takoj so začele po vsem mestu pokati puške. V treh urah so bile že vse armenske hiše, skladišča in prodajalnice prazne in oropane, trgovci in njih služabniki pa so ležali mrtvi na trgu in po cestah. Večino prebivalcev so pomorili že v hišah. Neusmiljeno so sekali tukaj glave. Niso jih ganile ne solze nedolžnih otrok, ne do srca segajoče zdihovanje mater, ne boječi klici nesrečnih deklet. Kogar so dosegli morilci, je moral umreti, naj je bil že star ali mlad, zdrav ali bolan. Pero se brani popisati vse, kar se je godilo tisti dan v nesrečnem mestu. Še le noč je ustavila grozno klanje.

V srce segajoč je bil drugi dan pogled po mestu Erzerumu. V hudem mrazu so taval otroci, katerim so pobili starše, po mestu in po okolici; bili so vsi lačni in premrazeni. Oni, kateri so ubežali gotovi smrti, so se zdaj vrnili nazaj in začeli iskati svoje domače. Tu so jokali otroci okoli svoje mrtve matere, tam je zdihovala žena za svojim možem. Slišalo se je vpitje ranjenih in ječanje umirajočih.

Zdaj so začeli tudi mrtve pokopavati. Turška gosposka je dovolila, da je smel vsak svoje domače pokopati. 580 mrtvih je bilo pa tako razmesarjenih, da jih niso mogli spoznati. Zato so jih položili v jeden, velik skupen grob. Duhovnik, kateri jih je blagoslovil, je od žalosti komaj zamogel pogrebne molitve opraviti.

Skoraj neverjetno je, da so se tudi turški vojaki udeležili moritve in to na povelje svojih višjih. Neki Anglež je prašal turske vojake: »Kje ste bili, ko se je klanje začelo?« Ti mu odgovore: »Ravno smo kvartali, kar zaslišimo glas trobente, ki nas je klical skupaj. Hitro se postavimo v vrsto. Naš častnik nam reče: »Nabrusite svoje sablje; potem pa pojdite in pomorite vse kristijane, kolikor jih zamorete v šestih urah. Ubijte vsakega, kogar zagledate!« In res niso smeli vojaki nikomur prizanesti. Jeden izmed njih je hotel svojega armenskega prijatelja rešiti. Častnik to zapazi in mu osorno zapove, naj ga takoj prebode.

Iz glavnega mesta se je razširilo preganjanje tudi po deželi. Nad 50 vasi so Turki pokončali. Pridrveli so se kar nenadoma v vas med mirne nič sluteče prebivalce, in jih začeli sekati. Vse je moralo umreti, kar je dosegel njih meč. Na več krajih so obstopili hiše, da ni mogel nihče na prosto in so jih potem prestrašenim prebivalcem nad glavami zažgali. Kmalo je reveže dosegel ogenj in začeli so klicati v neizmernih bolečinah z vso močjo na pomagaje.

Toda ti pretresljivi glasovi niso ganili src razdivjanih Turkov. Da, ti so se jim še celo posmehovali in jih zasramovali. Ko ni bilo več živega bitja v vasi, za-

čeli so ropati. Pobrali so po hišah, kar se jim je zdelo kaj vredno; posebno poželjivo so iskali denar, obleko in živež. Podobe svetnikov so razrezali in razbili. Po cerkvah so najpoprej poropali svete podobe, potem jih pa oskrnili. Duhovnike so brez usmiljenja pomorili. Sploh so le tistim prizanesli, kateri so odpadli od krščanske vere in sprejeli turško. V nekej vasi je to storila polovica prebivalcev in si s tem rešila življenje. Ostali niso hoteli zatajiti Kristusa in so morali na mestu umreti. Ne daleč od tam je postala cela vas turška; vaščani so si s tem sicer rešili časnó življenje, toda kako bo z večnim?

Tako so razsajali Turki po celi armenski deželi. Razdejali so več sto vasi in pomorili na tisoče ljudi. Vseh mrtvih je okoli 100 000 kristijanov. Predolgo bi bilo, ako bi hoteli za vsak kraj posebej opisati grozovitosti, ki so se tam godile. Saj »Domoljubovi« bralci sami vedo, česa je zmožen razdivjani človek in poznajo sovražstvo Turkov proti kristijanom.

Priznati pa moramo, da se nahajajo tudi med Turki usmiljeni ljudje, kateri ne odobrujejo ravnanja svojih rojakov. V mestu Amaziji n. pr. se je že začelo divjanje in 50 Armencev je bilo že mrtvih, ko zve zato turški mestni poveljnik. Ta takoj pokliče vojake iz vojasnic in naredi z njih pomočjo mir. Toda kmalo bi bil moral z življenjem plačati to svoje blago dejanje. Neki častnik je namreč pred vsemi vojniki imenoval poveljnika »prijatelja krščanskih psov« in pozivljaj vojake naj ga vstrele. K sreči ga nobeden ni ubogal.

Katoliškim redovnikom in usmiljenim sestram so Turki skoraj povsod prizanesli. Dobro namreč vedo, da so ravno ti njihovi največji dobrotniki. Neki Turek je rekel: »Ker so nam očetje in sestre takrat, ko je bila pri nas kolera, tako ljubeznivo stregli, se jim zdaj ni treba nič bati. Jih bomo že mi varovali.«

Še mnogo bi lahko pisali o nesrečnih Armencih, toda prostora nam zmanjkuje. Pa saj so spoštovani bralci že sedaj dosti groznega in neusmiljenega slišali, in si tudi lahko mislijo, kolika beda in koliko pomanjkanje vlada sedaj med onimi nesrečneži, ki so si z begom rešili življenje. Saj so nekateri zgubili čisto vse, dom, premoženje, sorodnike, itd., in nimajo pod milim Bogom drugega svojega kot obleko na sebi. Misijonarji jim pomagajo kolikor morejo, toda kaj, ko jim samim vsega zmanjkuje. Povsod kjer bijejo gorka srca za nesrečo bližnjega, se nabirajo mili darovi za nesrečne kristijane ki toliko trpe pod turskim jarmom.

Narodno gospodarstvo.

Rojaki! Na gospodarsko delo!

Poljedelski minister grof Ledebur je prinesel v državni zbor predelano predlogo nove postave za »stanovske zadruge poljedelcev.« Ako državni zbor to predlogo sprejme in jo cesar potrdi, kar je oboje skoraj gotovo, se bodo morali združiti kmetje po okrajih v

zadruge ali društva in sicer tako, kakor postava boče imeti.

Ako pregledate, kaj vse ta nova postava namerava, koliko pravic pa tudi dolžnostij zadrugnemu vodstvu naklada, boste takoj lahko sprevideli, da bode treba bistrih pametnih in precej učenih poljedelcev, da bodo zamogli prevzeti nalogo voditi zadruge.

Namen teh zadrug je namreč varovati in pospeševati koristi poljedelcev na vse strani. Vse kar je potrebno v ta namen, mora vodstvo zadrug preskrbeti, in to ne bo le ena ali druga reč, to bo treba na stotine raznih stvari. Zato bo imela vsaka zadruga svojo pisarno, tam v pisarni raznih knjig in zapisnikov. Treba bode torej prebirati, pisati, računati na dolgo in široko. Zato pa ne bo dovolj, da bi znal kdo le svoje ime podpisati, ampak bo treba spretnosti v pisanju in računanju. Teh spretnosti si je treba pridobiti že zdaj, predno se postavne zadruge vpeljejo, da boste potem znali poprijeti se jih sami brez plačanih pisarjev, ki se zraven niso vselej zanesljivi.

Vprašanje pa je zdaj, kje in kako si naj naš kmet pridobi teh potrebnih věd in vaj? Odgovor na to vprašanje Vam daje danes »Domoljub«. Premislite in prevdarite dobro, da vas nova postava ne najde nepripravljenih in Vam ne naloži novih bremen vsled vaše malomarnosti.

1. »Gospodarske zadruge.« Kar boče vpeljati nova postava, to že imajo poljedelci po raznih deželah prostovoljno vpeljano — gospodarske zadruge. Pri nas imamo le vinarske, sadjarske, mlekarne in enake posebne zadruge, a cele gospodarske zadruge še niso nikjer ustanovili, pač pa imajo Nemci in Francozje veliko takih gospodarskih zadrug, ki so neizmerno koristne za poljedelce in so rešile mnogo poljedelcev popolnega propada. Kdor je pri taki zadrugi delal, ta že vé in pozna delo in poslovanje takih naprav in temu nove postavne zadruge ne bodo delale posebnih težav. Kdor pa še ni videl tega dela, naj pride bližje in si je ogleda.

2. Rajfajznove posojilnice. Če prav mi na Slovenskem nimamo pravih gospodarskih zadrug, vendar imamo nekoliko družih naprav, ki so v zvezi z zadrugo, in ki imajo podobno poslovanje, in to so posojilnice in hranilnice. Te so se, hvala Bogu, zadnji čas lepo pomnožile, tako da že imamo mnogo slovenskih mož, ki so toliko izurjeni in izučeni, da jim poslovanje zadrug ne bo delalo preglavice.

Vendar je še premalo izučenih poljedelcev za prihodnost.

Nova postava govori, da bode vsak sodnijski okraj imel svojo zadrugo, torej bo treba v vsacem sodnijskem okraju takih vajenih poljedelcev za vodstvo zadrug, in kje jih vzeti? Toliko zavodov še nimamo, da bi ravnatelj te posojilnice prevzeli vodstvo poljedelskih zadrug. Torej na noge, dragi rojaki, ako pri vas še nimate Rajfajznove posojilnice in hranilnice, zadnji čas je, da si jo postavite. Ako ne veste kako, obrnite se v Ljubljano na »Domoljuba« in Vam bo preskrbel vse potrebno. Potem

pa pridno delajte pri posojilnici in kmalu boste znali, kar je potreba za take posle.

3. Konsumna društva. Posebna vrsta gospodarskih zadrug so tudi konsumna društva. Konsumno društvo je tako društvo, kjer udje skupaj kupujejo raznih potrebnih rečij, jih zato ceneje dobijo in dobro blago, ker naravnost iz prve roke jemljejo. Na ta način se ogibajo raznih mešetarjev in goljufov.

Res je nekoliko truda zraven, vendar ne toliko, kakor se trdi od nasprotne strani. Konsumno društvo ni treba, da bi bila prodajalnica na drobno, ono lahko samo na debelo kupuje in oddaja in zato ni treba prostorov ne prodajalcev, zato se ne porabi mnogo časa, tudi knjigovodstvo in računi niso posebno težavni. Da je to res, vidimo z lastnimi očmi, ko si ustanavljajo konsumna društva preprosti delavci in neuki poljedelci, in glejte, povsod jim gre dobro, ako imajo na čelu le pametne in poštene moze.

Ako je pri vas resnična potreba za konsumno društvo, ne bojte se dela, kar ustanovite si ga. Blago boste dobivali ceno in dobro in poslovanje konsumnega društva je dobra šola za prihodnje poljedelske zadruge.

Razne novice.

(Navidezno mrtev.) Iz Carigrada poročajo naslednje: Grško razkolniški nadškof na otoku Lesbos, 80 letni starček Nicefor Glikas, je že dalje časa ležal bolan. Zadnje dni postajalo mu je vedno hujše in pričakovali so njegovi domači smrtne ure. Nekega dne zvečer izreče zdravnik, da je metropolit mrtev. Po ukazih grško-razkolniške cerkve so mrtveca oblekli v škofovsko opravo in ga v stolnici posadili na tron. Dva dni in dve noči so duhovniki čuli pri ranjem nadškofu in molili. Tudi ljestva se je vse trlo, da bi še jedenkrat videli svojega visjega pastirja. V teku drugega dne pa se gibati začne mrlič, vstane in začudeno gleda okolu sebe. Groza prešine vse navzoče. Metropolit se je bil vzbudil iz svoje smrti podobne omedlevice. Odvedli so ga na dom. Nekaj dnij na to pa je škof res umrl.

(Živi pokopani.) V nekem zapuščenem rovu premogokopa v Wheelingu v zapadni Virginiji (Amerika), našla so se te dni okostja starih premogarjev. Jedno okostje je alonelo ob zidu, poleg njega je ležala steklenica v kateri se je našel listek. Na tem listku se bere: 2. novembra 1893. Če se ta listek kdaj najde, izvedite, da smo tu pokopani, ker se je rov zasul. Jesti in piti nimamo nič. Že osem dnij smo zasuti. — 4. novembra. Ewing in Akelsohna sta snedla svoje škornje; luč ugašuje, zrak je čedalje slabši. — 6. novembra. Ewing je Akelsohna ubil, mu odrezal noge in jih zavžil. Zdaj pleše z nožem v roki kakor blazen. — 7. novembra. Zdaj sem sam. Ewing me je napadel in jaz sem ga moral ubiti. Zavžil sem drugi škorenj in sedaj denem ta listek v steklenico, da se izvé naša usoda. Jožef Olmy.

— Prebivalci dotičnega kraja se še dobro spominjajo, da so l. 1893. izginili stirje premogarji; dva sta bila Angleža, dva Amerikanca.

(Kako se naraščali davki in dolгови v Avstro-Ogerski.) Leta 1830 imela je celo avstrijsko cesarstvo 93 milijonov gld. dohodkov, kateri so narasli do l. 1867. na 463 milijonov gld. Prvo leto dualizma je imela Avstrija 325 milijonov gld. dohodkov, ki so do l. 1895. narasli na 637 mil. gld.; Mažarska pa je imela l. 1876. dohodkov 211 mil. gld., l. 1895. 469 mil. gld. Skupni dohodki cele države so tedaj narasli od l. 1830.—1895. od 93 mil. gld. do 1105 mil. gld., poskočili so 11 krat. — Državnih dolgov je imela država leta 1845, samo 902 mil. gld.; l. 1867. že 3025 mil. gld. Danes ga je v Avstriji dolgov 4650 mil. gld., v Mažarski pa 2350 mil. gld. tedaj skupaj 7 milijard gld., za katere se mora vsako leto plačati 289 milijonov gld. obresti. — Teh 288 milijonov izgine večinoma v žepe židovskih kapitalistov, zato se nam ni treba čuditi, da so na Dunaju protisemiti.

(Nove bankeve po 10 krom in nove srebrnjake po 5 krom) bomo dobili. Bankovce bode izdajala avstro-ogrska banka, srebrnjake pa boste kovali vladi na Dunaju in Budapešti.

(Velike povednji) so bile pretekli teden po nemških deželah našega cesarstva. Na Solnograškem in Zgornje-Avstrijskem so reke tako narasle, da so poplavlile mesta in vasi. Mnogo škode je pri železnicah, cestah in na polju.

(Izpred porotnega sedišča.) Dne 2. marca so porotniki oprostili Jerneja Habjana iz Rantova, v selški dolini, ki je 24. nov. 1895 s samokresom ustrelil Matijo Božiča, ko je ta šilil v hišo. Habjan se je zagovarjal, da se je samo branil, ker ga je Božič hotel s sekuro. Tudi porotniki so bili tega mnenja. Habjana so obsodili na 24 ur zapora, ker ni imel dovoljenja nositi orožja. — Valentin Zelnik iz Oreška je bil oproščen, ker mu niso mogli dokazati, da je zažgal Janezu Staretu kozolec. — Janez Gaber iz Papirnice pri Škofji Loki je dobil 6 let ječe, ker je s kamnom vdaril Val. Fajdigo in mu vzel nekaj denarja. — Janez Zorman in Jan. Kržič iz Zaloga, kamniški okraj, sta dobila 5 oziroma 4 leta ječe, ker sta 17. nov. l. l. ubila Fr. Zormanca. — Dne 4. marca so sedeli pred porotniki rokovernjači Mat. Uršič, Andrej Bubnič in Bošt. Uršič. Kradli so že od l. 1878 naprej. L. 1890. so v Gočah na Vipavskem ukradli monštranco s posvečeno hostijo. Mat. Uršič je dobil 8 let, Andrej Bubnič 1 in pol leta, Bošt. Uršič je bil oproščen. — Henrik Kopač, rudar v Idriji, je bil radi posilstva obsojen na 15 mesecev težke ječe.

(General Baldissera), sedanjí laški vojskovodja v Afriki, je bil kot avstrijski nadporočnik nastanjen v Ljubljani, kot stotnik pa pred vojsko leta 1866 v Novem Mestu in je stanoval na Grmu. Bil je v Novem Mestu tedaj dobro poznana in priljubljena oseba.

(Kaj je novega pri naših ameriškanih bratih.) Slovenci so sklenili v Kaliforniji kupiti veliko posestvo v Eden Valley, obstoječe iz ogromnega hotela, 3. hlevov in drugih pohištev, vozov, konjske oprave, krme, žita, orodja, 225 lepih prešičev, 38 konj, 6 oslov in 1250 glav

goveje živine itd., sadni vrt i. dr. za 75 000 dolarjev, kateri se izplačajo v 5letnih obrokih. Slovenci so se združili v delniško društvo in bodo zbrali potreben denar. Upanja, da se obnese, je veliko. Bog daj srečo Slovincem v Kaliforniji.

(Dinamit v svinčniku.) Minolo nedeljo hotel si je v Nikelsburgu dvanastletni sin črevlarja Matije Kellnerja ospičiti svinčnik. Ko je svinčnik obrezoval, je zadel nož na neko trdo stvar. Da to premaga, je fant huje z nožem pritisnil. Svinčnik se je razletel, kajti v njem je bila vdolbina dinamitna patrona. Dečku je odtrgalo na levi roki tri prste, na desni palec in poskodovalo ga po obrazu. Sodi se, da je kak anarhistični delavec vdolbil v svinčnik dinamitno patrono in da je bil svinčnik komu drugemu namenjen.

(Črni sneg) Urad za vreme v Washingtonu v Severni Ameriki je preiskal črni sneg, kateri je padel pred kratkim v Čikagu in na severozapadu, v njem je našel 96 odst. fine zemlje in 4 odst. organskih tvarin, kakor od zelišč itd. Take snovi nese veter v zrak in potem padajo z dežjem pomešani na zemljo. Veliki deli Nebraske so pokriti s takimi tvarinami. Dogodilo se je že da je vrtnec po šest čevljev zemlje odnesel. Januvarija meseca l. 1895. je padel tudi tak »črni sneg« na ameriškem severozapadu.

(Pri Matjaževih) so mati skuhali za nedeljo zjutraj veliko skledo ajdovih žgancev, katere so pa le samo na jedni strani z ocvirki posuli. Skleda je bila na mizi tako obrnjena, da so Matjažev oče imeli ocvirke pred seboj. Velikemu hlapcu suhi žganci seveda niso bili všeč, zato skledo obrne rekoč: »Svet se suče.« Ker pa Matjažev oče tudi za suhe žganjce niso marali, obrnejo zopet skledo, rekoč: »Janez, ti nisi stvarnik, zato nikar ne obračaj sveta!«

(Odkritosrčen natakari.) Pivec: »Tu, natakari, imaš desetico, da mi prineseš dobre kapljice.« — Natakari (tiho): »Očka, ako hočete dobiti dobro kapljico, pojdite v sosedovo krčmo.«

(Premeten kmet.) Na otoškem mostu je moral vsak pešec plačati 2 kr. mostnine. Nekega dne je prišel do mostu krojaški pomočnik, ki pa ni imel bora v žepu. Mostninar ga ne pusti čez. To je videl kmet, ki je tudi hotel čez most. Obrne se tedaj k mostninarju ter ga vpraša: »Koliko je pa plačati od robe, ki jo čez most nesem?« »Kar nesete je prosto.« »Dobro!« pravi kmetič, hitro pobaše suhega krojača na ramo ter ga odnese čez vodo.

(Strašna eksplozija.) V Ivangradu v transvaalski republiki v Afriki se je vnelo na kolodvoru 8 vagonov dinamita. Jeden del mesta je skoro popolnoma razrušilo. Nad 500 ljudij je mrtvih. Več sto ranjenih. Vse hiše v obližju kolodvora je kar odneslo. Kaka moč je bila, videti je iz tega, da je razpah napravil v tla 30 čevljev globoko luknjo.

(Trojčke) je povila v Lašah, okraj mariborski, 8. t. m. 38 letna Marija Poljanec svojemu 61 letnemu možu Jakobu. Novorojenčki, 2 dečka in deklica so zdravi.

(Josefinum.) K najblagonosnejim zavodom našega mesta moramo gotovo prištevati zavod za posle, „Josefinum“. Znano je namreč, kako obžalovanja vreden je položaj službenega osebja, kaka beda čaka posebno ženske posle, ako so v starosti nezmožni za delo in zaslužek. Gotovo zasluži toraj največjega zanimanja in vsestranske podpore zavod, čegar naloga je, da lajša težave najrevnejšim, in že misel, ki je dala povod ustanovitvi „Josefinuma“, mora o tem prepričati srce vsakega prijatelja trpečih ljudi. Valed tega se nam zdi potrebno, še enkrat spominjati se tega podjetja s prošnjo za nadaljno pomoč; zato v naslednjem podamo splošno sliko o ustanovitvi in namenih tega zavoda. Zavetišče za službeno osebje „Josefinum“ se je ustanovilo na željo znane dobrotnice gospe Hotschevarjeve, ki je v l. 1889 izročila glavnico 20 000 gl. gospejnemu društvu s tem pogojem, da si kupi hišo, ki ima služiti v zavetišču za delo nezmožnim, starim in bolehnim ženskim poslom. Gospejno društvo si je takrat kupilo staro otroško bolnišnico, ki se je pa morala tako prezidati in prenoviti, da je bilo društvo žalibog prisiljeno, izposoditi si na imenovano poslopje 10.000 gld., kateri dolg je še danes na hiši. Velikodušno darilo 5000 gl., katero je naklonila lani gospejnemu društvu kranjska hranilnica, je bilo namenjeno za delno pokritje tega dolga; toda to je preprečila grozna potresna katastrofa, pri kateri je „Josefinum“ veliko trpel, tako da je stala poprava in dozidava 14.000 gld. Gospejno društvo si sedaj prizadeva zadostiti želji plemenite ustanoviteljice in prirediti „Josefinum“ v pravo zavetišče za posle, v katerem najdejo za delo nezmožni ženski posli pri najboljši postrežbi pravo domovje in brezposelne služkinje, katerim, kakor znano, v takem položaju prete velike nevarnosti, varno zavetje. Tudi dekleta z dežele, ki iščejo službe, se vsprejmo v zavod, da pridejo iz njega dobri posli in se namestijo na dobra mesta, ker se jim nudi prilika izuriti se i v kuhanju i v vseh ženskih domačih delih. Vsak bode toraj pritrdil, da je „Josefinum“ pravi blagoslov za občinstvo, kajti ne služi samo v to, da preskrbuje za delo nezmožne in varuje mlade posle, ampak je tudi velika dobrotja za gospodarje, ker zveste, dolgoletne posle z malimi stroški izroče zavodu do njihove smrti, nasprotno so pa tudi zagotovljeni, da dobe iz zavoda dobre služkinje. Za ta blagonosen zavod se bodo sedaj, kakor smo že poročali, pod pokroviteljstvom blagorodne gospe baronovke Hein-ove prirejale dobrodelne predstave. Radodarni, plemeniti ljudje so že obljubili svoje sodelovanje, in prošnja na dobrosrčnost naših sosesčanov gotovo ne bode brezplodna. Kako bi bilo tudi drugače mogoče! Kako radovoljno bode gotovo vsak prispel z malim darom z zavestjo, da je pomagal v svojih boljših dneh lečiti splošno bedo.

(Iz mestnega zbora ljubljanskega.) V soboto in nedeljo je imel mestni zbor seji, v katerih se je večinoma pečal s pogoji, pod katerimi se uvede v Ljubljani električna razsvetljava. — O tem poročamo še kmalu na drugem mestu in bomo še ob širneje poročali. Tukaj le omenimo, da je mestni zbor nadinženerju g. Žužek-u in članom tehnične enquete odbornikom Hraske-mu, Senekoviču in Šubici izrekel zahvalo za ves trud, ki so ga pri

tem imeli. — Po predlogu odbornika Hraskega se sklene v zvezi z električno vpeljavo napraviti v Ljubljani javne kopeli in perilnico. Odbornik dr. Gregorič izraža željo, naj magistrat poskrbi, da se vsa ta zadeva objavi ter poljudno pojasni širšemu občinstvu.

(Tržne cene v Mariboru.) Pšenica 5 gld. 40 kr., rž 4 gld. 50 do 90 kr., ječmen 4 gld. 15 do 55 kr., oves 2 gld. 95 kr. do 3 gld. 25 kr., koruza 4 gld. 15 do 45 kr., proso 4 gld. do 4 gld. 40 kr., hajdine 4 29 do 60 kr., fižola 5 gld. 20 kr. do 6 gld. 80 kr., vse po hektolitru; kilo govedine 48 do 68 kr., teletine 54 do 64 kr., ovčetine 40 do 50 kr., svinjetine 50 do 64 kr., svinjetine povojene 75 do 85 kr.; liter pšena hajdinskega 10 do 11 kr., prosenega 12 do 14 kr., ječmenega 10 in 11 kr., kilo riže 12 do 28 kr., graha 24 do 30 kr., leče 24 do 26 kr., fižole 9 do 11 kr., krompirja 4 kr., čebula 8 in 9 kr., česna 24 do 26 kr.; 7 jajec po 20 kr.; kopun 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 50 kr.; kilo jabolk 16 do 20 kr., hrušek 14 do 18 kr.; 100 kilo slame 3 gld. 30 do 60 kr., za krmo 2 gld. 40 kr., za steljo 2 gld. do 2 gld. 20 kr.

(V škofovini Mariborski) je ob novem letu po 24 dekanovinah prebivalo okoli 499 tisoč ljudi, po 219 župnijah ali farah, kapelanij bilo je namesčenih 133, a 60 praznih vsled pomanjkanja duhovnikov. Po škofovini nahaja se 661 cerkvâ in kapel. Zlatomašnikov imajo 12, to so prečastiti gospodje: župnik Toplak pri svetem Lenartu blizu Velike Nedelje, nadžupnik Fröhlich na Slatini, prelat Orožen v Mariboru, dosluženi župnik Malonedeljski Franc Lorenčič v Radgoni, župnik Rath pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, župnik Zabukovšek v Zicah pri Konjicah, župnik Rantaša pri Sv. Juriju v Slovenskih Goricah, dosluženi župnik Žužemski Ciringer v Slivnici, dosluženi kapelan Andrej Lorenčič v Radgoni, dosluženi profesor in župnik Bizeljaki Kleine v Celji, častni kanonik Stranjsak v Hočah, častni kanonik Rožanc v Mariboru. Letos bodo zlato sveto maso služili: častni kanonik Kosina v Kozjem, župnik Kopriva v Selih pri Slovenjigradcu, Matija Kosar, dosluženi župnik Perniški in sedaj bivajoči v Radomljah na Kranjskem.

(Čuden zverinjak.) Te dni je prišel k dunajski policiji širokopleč mož, oblečen v nenavadno široke hlače in ogrnjen z dolgim plaščem ter prosil dovoljenja, da sme prirejati s svojo menežarijo predstave. Razložili so mu, da mora vložiti pismeno prošnjo. Mož se je izgovarjal, da ne more tako dolgo čakati, češ, da so njegove živali lačne in da je sam potreben zaslužka. Vprašan, kje ima menažerijo, je mož razgrnil svoj plašč in odvezal mladega medveda, katerega je imel privezanega okolu pasu. Ko so uradniki še strmé ogledovali medveda, zažvižgal je mož, in iz širokih hlač ste skočili dve izučeni podlasici, iz raznih žepov pa je zlezlo 12 podgan, ki so se ne zmené se za uradnike, začele poditi po sobi. Kedo je vže videl moža, ki bi vse svoje živali in zveri nosil pod plaščem?

**Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné
2. aprila. 1896 zvečer.**

Loterijske srečke.

Dunaj, 7. marcija:	1.	75.	6.	72	4
Gradeec, 7. marcija:	17.	12.	44.	67.	24.
Ljubljana, 14. marcija:	69.	5.	20.	57.	47.
Trst, 14. marcija:	88.	1.	88.	53.	76.

Tržne cene v Ljubljani.

11. marcija

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st.	7 80	Špeh, povojen, kgr.	— 66
Rež,	7 20	Surovo maslo,	— 80
Ječmen,	6 50	Jajce, jedno	— 2
Oves,	6 80	Mleko, liter	— 10
Ajda,	7 50	Goveje meso kgr.	— 64
Proso,	5 50	Telečje	— 64
Koruza,	5 50	Svinjsko	— 60
Krompir,	2 60	Kostrunovo	— 42
Leča hktl.	10 —	Pšaneč	— 70
Grah,	10 —	Golob	— 18
Fitol,	11 —	Seno, 100 kgr.	2 32
Maslo kgr.	— 94	Slama,	2 50
Mast,	— 70	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 50
Špeh, svet	— 62	» mehka	4 80

Proda se iz proste roke za prav nizko ceno

mala kmetija

s vsemi gospodarskimi poslopji.

Ceno in pogoje pove lastnik, vas Čanje št. 24, pošta
Blanca, Štajersko. 21 3—3

Zaradi potresa znižane cene!

Luka Vilhar

urur v Ljubljani, Vodnikove ulice, pri
280 11 mesarskem mostu

prodaja kakor bi bila

„Razpredaja“.

Naprilnostnejša prilika za nakupovanje finih zlatih,
srebrnih in nikelnastih šepnih ur, stenskih in ur
s nihalom, budilnic, verižic itd.

Vsa, tudi najtežavnejša popravila izvršujejo se na-
tančno in z jamčeno dobro po nizki ceni.

Kathreiner
KNEIPP'S SLATNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

SVARilo! Zaradi ničvrednih po-
narejenih izdelkov je treba paziti
na izvirne zavoje s imenom:

Kathreiner

Nj. svetost papež Leo XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr.
Lapponi-ju g. lekarnarju G. Piccoltiju
v Ljubljani pristrčno zahvalo za dolo-
slane jim stekleničice (22-4)

Tinkture za želodec

Imenovan zdravnik ter
tudi mnogi drugi sloviti profe-
sorji in doktorji zapisujejo bo-
leham Piccoltijevo želodčno
tinkuro, katera krepi želodec,
povečuje slast, pospešuje prebav-
ljenje in telesno odprje.

Naročila vsprejema proti po-
vzetju in točno izvršuje G. Piccolt
lekarnar pri „Angelu“ v
Ljubljani na Dunajski cesti.

Cena jedni steklenici 10 kr.

Največji izbor.

Najnižje cene

Preobleke Popravila

L. Mikusch,
tovarna delalnik,
Ljubljana, Mesni trg 15.

P IX. zvezek:

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad
20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški
Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek
so še v zalogi.

Takoj vsprejem

dva jermenarska učenca

A. Košir, jermenar

Kolodvorske ulice št. 39
v Ljubljani.

Po tovarniški ceni.

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 5

naznanja, da bode moral v kratkem svojo prodajalnico izprazniti, ker bode treba radi potresa popravljati. Vsled tega mora svojo zalogo kolikor možno zmanjšati. Prodajal bode torej

od 20. marca do 30. aprila

svoje raznovrstno blago po tovarniški ceni. — Dobil je za polletje vsake baže novega blaga; posebno lepo blago za gvante, židane rute, štof, cajg za hlače itd., sve-tuje torej vsakomur, komur je ležeče

da po ceni kupi 30 3-1

naj nikar ne zamudi to dobro in ugodno priliko.

Po tovarniški ceni.

Posedstvo na prodaj

iz proste roke v vasi Zagerica št. 56, fare Dobrepoljske, okraj Vel. Lašče, obstoječe iz hiše, hleva, poda, skednja, vrta in štirih njiv, en del gozda in steznik. Proda se prav po ceni in plača se tudi na obroke. — Natančneje pové lastnik **Ant. Mavsar** na Velikem Korinju št. 2, pošta Krka, Dolenjsko. 31 2-1

Takoj sprejem

učenca

ki je poštenih staršev in vsaj 14 let star.

Anton Lenarčič,
33 (1) sedlar v Kamniku.

Agentje,

kateri bi razpečavali pri zasebnikih šestkrat odlikovane novonarejene lesene pregibajoče se zastore (Holzrolleaux) in drugačne zastore (Jalousien) se iščejo proti visoki proviziji. — Ponudbe z priporočili trdki C. Klemt, Jal.-Fabrikant in Brauns i. B. (Ustanov. 1878). Največja tovarna te vrste izdelkov. 14 (6-4)

R. Pserhoferja

„lekarna pri zlatem državnem jabolku“

na Dunaju, L. Singerstrasse št. 15.

J. Pserhoferjeve

odvajalne kroglice preje kri čistilne kroglice imenovane, se staroznane, lahke odvajajoče zdravilno sredstvo.

Cena tem kroglicam: 1 škatlica 15 kroglic 21 kr., 1 zavoje s 6 škatlicami gl. 1-5, po poštne povzetju nefrankovano gl. 1-10.

Ako se svota vnaprej pošlje velja s poštino vred: 1 zavoje kroglic gl. 1-25, 2 zavoj gl. 2-30, 3 zavoj gl. 3-35, 4 zavoj gl. 4-40, 5 zavoj gl. 5-20, 10 zavoj gl. 9-20. (Manj od zavoj se ne pošlje.)

Zahtevajo naj se izreče „J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice“

ter naj se pazi, da ima vsaka škatlica na pokrovu rdeče tiskano ime J. Pserhofer, kakoršno

je tudi na navodilu za uporabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferjev
1 lonček 40 kr., franko poslan 65 kr.

Trpotčev sok, steklenica 50 kr.

Balzam za gušo steklenica 40 kr.
franko posl. 65 kr.

Grenka želodčna tinktura

(preje življenjska esenca ali Praške kapljice.)
Lahkotno odvajajoče sredstvo, oživilja in
krepča želodec, ter pospešuje prebavljenje.
Stekl. 22 kr., dvanajst stekl. gl. 2-—

Balzam za rane stekl. 50 kr.

Razun tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in ino-
zemске farmaceutične specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje
točno in po ceni preskrbe. Pošiljavo po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska,
večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštne nakaznici),
je poštnina dosti nižja, nego pri pošiljavi s povzetjem. 289 (12-10)

Prašek zoper kašelj

škatlica 35 kr., franko poslan 60 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhofer-
jeva, najboljšo sredstvo za rast las, lonček 2 gl.

Zdravilni obliž za rane
pok. prof. Steudela, lonček 50 kr., franko
poslan 75 kr.

Univerzalna čistilna sol

A. W. Balricha, domače sredstvo proti
slabemu prebavljanju. Zavoj gl. 1-—

Kmetovalcem kateri se hočejo
poučiti o marsičem, kar koristi
njihovemu uspešnemu gospodar-
stvu, priporočamo knjižico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava

Spisal Iv. Belce, župnik.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Do-
biva se v „Katoliški Tiskarni“
v Ljubljani.

Stanarinske knjizice

za stranke

z uradno potrjenimi
deleškami hišnega
reda v slovenskem in
nemškem jeziku, z
razpredelbo za vpla-
čevanje stanarine, vo-
dovodne in mestne
doklade, dobé se ke-
nad po 15 kr., 10
komadov vkup i gl. v

Katol. Tiskarni
v Ljubljani.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 26 let s največjim uspehom rabljeni, prani sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu, v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenice je 1 gid. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. 299 20-7

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi ali, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paši naj se tudi na to, da je kraven stoječa obilastvena protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti s nižjo ceno, niti s drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 27 20-15

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII/1, Kaiserstrasse 78 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

**Vse stroje za poljedelstvo
Vnovič znižane cene!**

IG. HELLER na Dunaju

II/2 Praterstrasse 49

Zastopniki se iščejo!

Pred ponarejanjem se je treba posebno varovati!

—sidro— Liniment. Capsici comp.

18-7 z lekarni Richter-jeve v Pragi 296

priznane izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobilo posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gid. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 726 70-28

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

**Ne tratite tuje bobove kave,
ki nima nič redilnega!**

Kdor pa vzame $\frac{2}{3}$ prave

**Kneippove
sladne kave,**

a v rudečih zavitkih

s tu pristavljeno varstveno znamko, in $\frac{1}{3}$ prave 145 24-3

Oelz-ove kave,

dobi odlično, redilno in dober kup kavino pijačo.

Na prodaj je povsod.

3 zlate
15 srebrnih
kolajn.
12 častnih in
priznanih
diplom.

250 7

Franc Iv. Kwizda.

Varstvena
znamka.

Kwizdov

**korneuburski živinoredilni
prašek,**

dijetično sredstvo za konje in evčad.

Z najugodnejšim uspehom rabi se le nad 40 let v vseh večjih blavih proti pomanjkanju slasti, slabemu prebavljenju, v zboljanje ukusnejšega in izdatnejšega mleka.

Škatlja velja 70 kr., pol škatlje 35 kr.

Paši naj se na varstveno znamko in zahteva le Kwizdov Korneuburski živinored. prašek.

Glavna zaloga
Okrožna lekarna
Korneuburg pri Dunaju.

331 20-16 II.

Dobiva se v vseh lekarnah in droguerijah predajalnicah avstro-ogerskih.

**Schicht-ovo
patent-milo**

z znamko „labud“ je najboljše izmed katerega-koli mila.

56 16